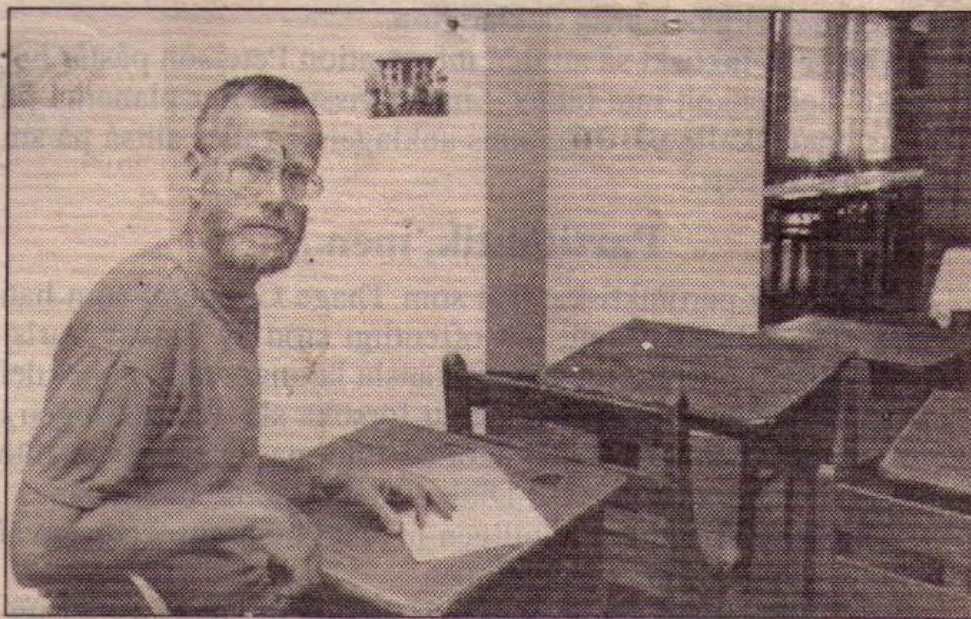
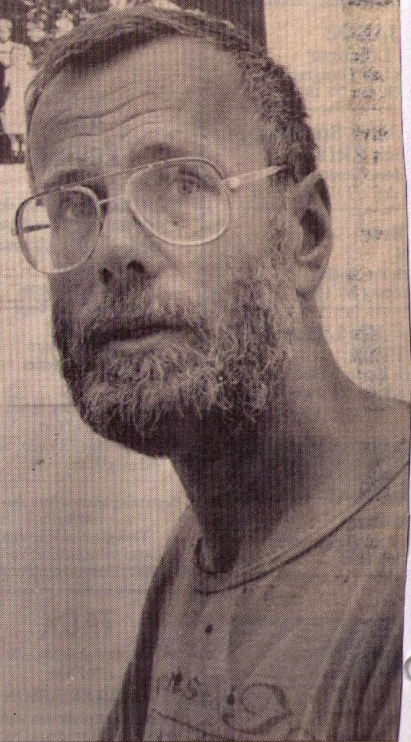
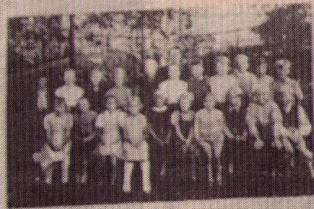

Hela 462 elever finns med i utställningen. Leif Nilsson tror inte att han missat många. Möjligen har det gått upp till 500 elever i Hummelstad skola mellan 1910 och 1963.

Foto: Hans Brandin.

I söndags premiärvisades en utställning om Hummelstad skola. Den visas endast en gång till, kommande söndag. Över 100 personer kom för att se utställningen som tagit tre år att sammanställa och där så gott som samtliga elever som gått i Hummelstad skola finns med. Där finns en förteckning över 462 elever, de allra flesta finns också på bild. Utställningen visar också prover på annan forskning som byalaget i Hummelstad bedriver.

Utställningen om skolan tog tre år att sammanställa

Leif Nilsson i Hummelstad byalag har lagt ner ett mycket stort arbete för att sammanställa utställningen om byskolan.

Foto: Hans Brandin.

Gamla klassfoton fick liv i Hummelstad

I Hummelstad skola, som lades ned 1963 och numera är samlingslokal, finns en föredömlig utställning. Där har byalaget dokumenterat samtliga elever som gått i skolan, från starten 1910 till nedläggningen. Sammanlagt finns namnen på 462 elever. De flesta har försetts med en kommentar och så gott som samtliga finns på gamla klassfoton som nu åter fått liv.

– Egentligen började det här när min granne Louis Landkvist gick en studiecirkel som heter "Minns du?". Vi talade om att samtalen, eller i alla fall delar av dem, borde dokumenteras, berättar Leif Nilsson i Hummelstad byalag. Till slut ringde jag runt till personer som jag kunde tänka mig var intresserade.

Långsamt

– Vi började med våra "forskarmöten" en gång i månaden. Vi försökte dela upp oss på olika områden. Jag själv började med skolan för tre år sedan. I början gick det långsamt för jag visste inte riktigt hur jag skulle göra. Men så hittade jag elevförteckningen i kommunens arkiv. Det har resulterat i att vi fått fram samtliga elever med målsmän från 1910, då skolan byggdes, till 1963 då den lades ner.

– Jag har samlat in klassfoton där de flesta elverna finns med. Under våra "forskarmöten" har vi kunnat göra fullständiga bildtexter till alla utom ett foto. Det allra äldsta från 1911 har vi inte klarat av. Men i söndags föll en pusselbit på plats, då en besökare hittade sin mamma på bilden. Vi ska nog klara av resten också.

Rotade i arkiven

När Leif Nilsson rotat i arkiven har han hittat många andra intressanta saker. Folk som känt till att han forskar har kommit med bilder, brev, kartor och mycket annat som gett honom en klarare bild av dåtidens förhållanden.

Sidospår

– Ja, det har blivit många sidospår. Men också många små de-

taljer om skolan. Redan på 1870-talet fanns det skola i Hummelstad. Var vet jag inte, men det var någon form av ambullerande skola. Senare fanns skolan i Svartsmörja, mellan 1891 och 1910. Skolbyggnaden från Svartsmörja flyttades till Skaftekulla där det står än idag.

Den som kommer från trakten måste ha stort utbyte av utställningen som kommit till helt ideellt. De prydligt uppradade skolkorterna följs av bildtexter med namn på personerna.

Kommentarer

I anslutning till korten finns en förteckning över 462 elever. De flesta har fått en kommentar. "Flyttade till Stockholm", "Drunknade som ung", "Bosatte sig i Gamleby och var med om en allvarlig olycka" och liknande uppgifter som kommit fram på byalagets forskarmöten.

Davy Crocket-väska

På en bild från läsåret 1919-20 finns Karin, numera Andersson i Skaftekulla, och år 1924 dyker brorsan Thorsten Bäckmark upp. Bertil Johnsson, numera i Gamleby, var huvudet högre än de andra eleverna 1938. Leif Nilsson själv finns med första gången 1953 och år 1956 ser man Föreningsbankens direktör Björn Gunnarsson kramandes sin Davy Crocket-väska.

Det är helt enkelt en föredömlig utställning som fler byalag borde ta efter.

Alla hus

Men arbetet om skolan är bara en del av forskningen. Stig Johansson har gjort en fullständig

förteckning över alla hus i Hummelstad. Vem som byggt dem och vilka som ägt och bott i dem. Han skulle bara berätta om sitt eget och grannarnas hus för sina barn, men så gick det av bara farten.

En grupp kartlägger kommunikationer och hantverk/ industri. Där berättar bland andra Inge Johansson och Louis Landström om båttrakiken på Långsjön, den första lastbilen på orten, AK-arbete på vägarna, Mjöltorps cementgjuteri, möbelverkstaden i Hummelstad och om vägförvaltningen.

Berättelser

En annan grupp dokumenterar föreningslivet. Medan en annan grupp specialiserat sig på små berättelser från bygden. De har grävt fram ett mycket rörande barndomsminne från julen 1917 då en fattig familj fick en ofattbar jul, en kryddstark skildring om en sågarlag i Hunsalaskogarna, kyrkoherde Eric Nilssons minnen från Hallingeberg, släktkrönikor, en hemvårarinnas minnen och mycket annat. Varje grupp är värd en egen utställning och kanske det blir så. Nu när det flera år långa arbetet fått en viss struktur och kan presenteras för allmänheten så blir intresset större och uppgiftslämnarna fler.

– Det var mycket roligt i söndags och alla uppmuntrande ord visar att vi gjorde rätt som började teckna ner minnen från trakten, säger Leif Nilsson.

HANS BRANDIN